

ELŐFIZETÉS
ERDÉLYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre ... 45 Lei.
 Egy hónapra ... 15 Lei.

Művelődési központosítók
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rézvályó
 Társaság.
 Buzsavadni Regelo Ferenc
 and L. (József) 10h-ut 23.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921.

Staubér József.

Kedd, február 23.

Sárga cédulák.

Ma reggelre a Kossuth-szobrot sárga cédulákkal teleragasztva találták. A román nyelvű röpkvek arra szólítják fel a város román polgárait, hogy adakozzanak az egyesülés szobra javára. Most alkalom lenne arra, hogy panaszos hangon szólaltassuk meg a megbántott magyar érzékenységet. Nem tesszük ezt. Miért rekrimináljunk? Az intelligens román társadalomtól bizonyára távol áll a szándék, hogy a már-már elsimult érzébeli ellentéteket újból kiélezze. Minden román állampolgár, akár milyen nyelven beszél, békét: társadalmi és nemzetiségi békét óhajt, hogy a világháború borzalmas sebei beheggedjenek. Kormányférfiak, vezető politikusok állandóan hirdetik a megértés, a kiengesztelődés politikáját. Az államhatalom aradi képviselője, Radu Pancu prefektus, a mikor Aradra jött, kijelentette, hogy örködni fog a kisebbségek jogainak tiszteletben tartása felett.

Szép és tiszteletreméltó a nemzeti érzés. De más nemzeti érzésének a megbántásával nem szabad kinyilvánítani.

A hercegi nász.

(Kauciómentesség a tisztéknek.)

BUCURESTI Erzsébet királyi hercegnő esküvője alkalmából a király egy hónapi időtartamra felfüggesztette a katonai házasságkötésre vonatkozó törvény rendelkezéseit és megengedte, hogy azok a tiszték, akik február 27-e és március 27-e között kötnek házasságot, az elbírt kauciót igazolni nem kötelesek. A rendelet egyúttal megengedi az 1919-1921. korosztálybeli legénységi állományhoz tartozó katonák házasságkötését is és pedig azokra nézve, akik vadházasságban élnek és gyermekeik van vagy nincs, azonban köteleességüké teszi a házassulandóknak, hogy az együttélésből származó gyermekek törvényességét elismerjék.

Megszigorítják az árelenőrzést.

(A vorókat is büntetik.)

Pavelianu táblabíró, az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság elnöke ma hosszabb beszélgetést folytatott az **Aradi Közlöny** munkatársával. A táblabíró végtelenül szimpatikus külsejű ember és valami csodálatos energia és ambíció látszik egész lényén. Szobájában az íróasztala mögött ült és mikor munkatársunk belépett hozzá, már messziről üdvözölte: — Van szerencsém, jónapot kívánok... Azután nevetve tette hozzá: — Ugye már milyen jó beszélék magyarul?! Tudniillik Pavelianu ambiciózusan veszi hivatását és mert látja, hogy itt Erdélyben elkerülhetetlen a magyar nyelv tudása, megtanul rövidesen magyarul, hogy az árelenőrző bizottság románul nem tudó vádlottait ezentul majd tolmács nélkül magyarul is kihallgathassa. A táblabíró a következőket mondotta munkatársunknak:

— Mint azt Önök már meg is írták, bekértem magamhoz a cluji (kolozsvári) maximális árakat, mert abból az elvből indultam ki, hogy a cluji (kolozsvári) mészárosok legnagyobb része Aradon szerzi be az élőállatokat. Az aradi hentesek és mészárosok pedig állandóan sirnak az olcsó árak miatt. Már pedig, ha a legdrágább erdélyi városban Clujon (Kolozsváron) jóval olcsóbbak a maximális árak, mint Aradon, azokat ide is fogjuk vonatkoztatni. Mindaddig, amíg a polgármester véglegesen meg nem állapítja az új értéktáblázatot, ami a legnagyobb körültekintéssel fog történni, az árelenőrző bizottság a cluji (kolozsvári) ártáblázat figyelembevételével fogja meghozni ítéleteit. Az aradi kereskedők állandóan panaszkodnak, hogy szigorúak vagyunk, hogy ilyen rendszabályokkal megbénul a kereskedelem. Mi csak a tisztességtelen és üzérkedő kereskedést ül-

dőzzük teljes erőnkől és addig nem nyugszom, amíg le nem töröm az áruzsorát. Odaát a királyságban elzárással és a leg súlyosabb pénzbüntetésekkel sújtják a spekulánsokat. Mi eddig még egyetlen szigorúbb ítéletet sem hoztunk.

— Megkérdeztük Pavelianu táblabírót arra nézve is, hogy milyen törvény alapján ítélik az árdrágítók felett.

— Az árdrágítók elleni rendszabályokat a legrészletesebben meg lehet találni a cluji (kolozsvári) igazságügyi államtitkárság 35738-920. számú rendeletében. Ez a rendelet teljes egészében magában foglalja az árdrágítás tárgyát. Figyelmeztetem még egyszer a kereskedőket, hogy az áruk után mindössze harminc per cent nyereséget szabad számítani. Ez a harminc per cent a gyártól a fogyasztóig értendő. Vagyis mikor az áru a fogyasztóhoz érkezik, csak 30 perccel szabad drágábbnak lennie, mint a gyári árnak. Így a közbeeső kis- és nagykereskedőknek arányosan meg kell osztaniuk egymás között a hasznot. Természetesen a költségeket bele szabad számítani az árba. Mindenkinnek joga, sőt kötelessége, hogy az árdrágítók haladéktalanul jelentse fel. A feljelentéseket a királyi ügyészséghez kell címezni és az ügyészség fogja azokat az árelenőrző bizottság elé terjeszteni. Most készít a bukaresti kormány egy törvényjavaslatot, ami valószínűleg a tavasszal már érvénybe is fog lépni. Ezentul nemcsak azt fogjuk büntetni, aki drágán ad el, hanem azt is, aki drágábban vesz meg valamit és nem jelenti fel öt napon belül az üzérkedő kereskedőt. Ez az új törvény és az üzletekben állandóan megejtendő helyszíni szemlék tökéletesen meg fogják szüntetni az árdrágítók munkáját.

Megszűnt a megyében a kiütéses tifuszjárvány.

Megirta az **Aradi Közlöny**, hogy az elmúlt héten Aradmegye egyes elszórt területein, különösen a Borosjenő körüli cigánytelepeken és a környék több helységében újból fellépett a kiütéses tifuszjárvány. Dr. Bradean Athanáz vármezei főorvos már a tifusz fellépésének első napján a járvány elfojtása miatt radikális eszközökhöz nyult. Hatóságilag megtiltotta a cigányfirtálynak a környékmenti összes falvakkal való bárminemű érintkezést, a megbetegedett cigányokat külön

elzárt helységeken ápoltatta, sőt több község területére élelmiszerezáratot is rendelt el. A szigorú intézkedéseknek már rövid néhány nap alatt is nagyszerű eredménye lett, amennyiben a járvány terjedését erőkeresen és azonnal megakadályozták úgy, hogy a kiütéses tifuszjárvány ezúttal egyetlen újabb áldozatot sem szedett. Újabb svédkóros megbetegedés az elmúlt három hét alatt Aradmegyében szintén nem fordult elő.

A bon-beváltás.

Ma folytatták a városi adópénztárnál a 40 százalékos bonok-beváltását. Ma már sokkal rendezesebben ment a beváltás, mint az előző két napon. Az adóhátralékok befizetése szintén gyorsabb tempóban haladt, de azért a torlódás még ma sem szűnt meg. Érdekes felemlíteni azt, hogy a tegnapi nap folyamán 480,000 lei adót fizettek be a városi adóhivatalnál, normális körülmények között ennyi adó egy hónap alatt szokott befolyjni. Ez is élelken illusztrálja azt, hogy a bontulajdosok ragaszkodva az utasításokhoz, sietnek kiegyenlíteni adóhátralékukat, hogy megkapják bonjuk ellenértékét. A tegnapi nap folyamán az adópénztár két fizető helyre magánosok részére körülből 8 millió leit fizetett ki.

Az aradi kerületi vasutagazgatóság részéről **Horváth Emil** vasuti főellenőr a tegnapi nap folyamán megkereste a városi adóhivalt, hogy nem lehetne-e a C. F. R. aradi tisztviselőinek a bonjait egyöntetű és egyszerűsített eljárás alapján azonnal beváltani. **Stojka József**, az adóhivatal főnöke tekintetbe véve a C. F. R. alkalmazottainak rendkívül nagy elfoglaltságát, kivételesen hajlandó volt a vasutasok bonjainak a beváltását soron kívül és gyorsított eljárás útján engedélyezni. A C. F. R. tisztviselői az összesített eljárás alapján a személyes meghatalmazást, az adóbizonnylatot a bonhoz csatolva eljuttatták a városi adóhivatal főpénztárához, a mely így együtt folyósítja a vasutasok bonjaiért járó összeget. A C. F. R. tisztviselői bonjainak a beváltására ma délután négy órakor került rá a sor.

Értesítés a bonok folytatólagos beváltási sorrendjéről: **Beváltásra kerül:** Február 24-én 876,201-től 876,600-ig. Február 25-én 876,601-től 877,000-ig. Február 26-án 877,001-től 877,700-ig.

Feloszlik az aradi üzletvezetőség. Értesülésünk szerint a CFR. aradi kerületi vasutagazgatósága az utóbbi időben tömegesen mondott fel a CFR. alkalmazottainak március 1-ére. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az aradi üzletvezetőség, dacára minden ellenkező híradásnak, a közeljövőben mégis fel fog oszlatni.

Ujjáépítik az aradi postahivatalt.

Egyik aradi délutáni napilap hírt közölt arról, hogy micsoda kellemetlenségek származhatnak abból, ha a telefonálni akaró publikum többszöri hívás ellenére sem tud a központtal összeköttetésbe lépni. Ez ügyben ma munkatársunk beszélgetést folytatott Bulzán Avram postafőnökkel, aki a következőket mondotta:

— A központi hívás körül tapasztalt rendellenességeket legtanácsosabb azonnal szóbelileg jelenteni a postahivatalnál, amennyiben hasonló esetben legtöbbször nem a telefonkezelő személyzetet terheli a felelősség, hanem annak oka rendszerint a jelző apparátusok ósdi, elhasznált volta. Az aradi telefonhivatal központi telefonszerkezetét ezelőtt harminc esztendővel hozták ide Zágrárból, hogy ott meddig használták, azt nem tudom, de annyi évi használat után utóljára tizenkét évvel ezelőtt volt javítás alatt. — Még a magyar rezsim alatt tervbe vették a szerkezet javítását, ami azonban még a mai napig sem következett be. Egy újpesti telefonberendezési részvénytársaság amelynek éppen az elmúlt napokban létesült Bucuresztben fiókválalata, ajánlatot nyújtott be az aradi postahivatalhoz egy modern fővárosi nivón álló, újrendszerű központi kapcsoló készülék berendezésére. Az ajánlatot a vezérigazgatósághoz terjesztettem elő jóváhagyás végett. Ezzel egyidejűleg tervbe vettük az aradi postahivatal épületének a teljes átalakítását, amelynek költségeire a napokban szavaztunk meg száz ezer lejt.

Franciaország nem mozgósít.

LONDON. A londoni konferenciára elsőnek a görög delegációt hívják meg, mert a legfőbb tanács Konstantin király elismeréséről tárgyal.

BÉCS. Magyarország az utódállamok portorozei tanácskozásán szintén részt vesz. A magyar kormány a tanácskozásra szóló meghívást már megkapta.

PÁRIS. A francia hadügyminiszterium hivatalosan cáfolja azt a hírt, mintha Franciaország katonai intézkedései már küszöbön álljanának.

BERLIN. Az 1920. évi deficit összege 80 milliárd márka.

LONDON. A konferenciára küldött olasz küldöttség tagjai már megérkeztek.

PÁRIS. A népszövetség meghívta Ausztriát és Magyarországot a március 15-én Barcelonában tartandó közlekedésügyi konferenciára.

PÁRIS. Poincaré a Tempsben a jóvátételi kérdéssel foglalkozik és Németországgal szemben érelyes politikát követel annál is inkább, mert Simons német külügyminiszter mindinkább arrogánsabb hangot használ.

BERLIN. A szakértők tárgyalása az antant követelése ügyében befejeződött. A tárgyalások-bebizonyították, hogy az antant követeléseit teljesíteni lehetetlenség, de egyuttal megjelöltek egy egyedül alkalmas alapot is, amelyen tárgyalni lehet.

Starcea követ nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata. —

Megírtuk, hogy Starcea Traian román királyi ezredes, budapesti román követ és meglialalmazott miniszter Trifu budapesti román főkonzul és a követség tagjainak kíséretében Budapestre érkezett. Starcea követ fogadta az Aradi Közlöny budapesti tudósítóját. A követ nyulánk, elegáns alak, akinek megnyerő a modora. Starcea ezredes 1916-tól a mult évig mint lovassági ezredes szárnysegédje volt Ferdinánd királynak, 1903-tól 1905-ig mint főhadnagy a volt császári és királyi 11. számú dragonyos ezredhez, amely akkor Stockerauban állomásozott, volt beosztva. Arra, a kérdésre, hogy milyen természetű a missziója, a követ a következő kijelentést tette:

— Azzal a törekvéssel lépek a budapesti román követség élére, hogy Románia és Magyarország között a legbelsőbb szomszédi viszonyt létrehozam és azt megerősítem. Törekvésem elsősorban arra fog irányulni, hogy a lehető leggyorsabban helyreállítsam a két állam között a gazdasági forgalmat. Az a körülmény, hogy a kormányzó ur ömagassága még nem fogadott engem, bizonyos korlátot szab elém a nyilvánosság részére teendő kijelentéseim tekintetében. De már most kijelenthetem, hogy célomul tűztem ki, hogy Románia érdekeinek képviselőként egész szívemből Magyarországnak is hasznára legyek. Abból a beszélgetésből, amelyet szerencsém volt folytatni dr. Gratz Gusztáv

külgyminiszter ur ömagyméltóságával, azt a benyomást szereztem, hogy a tartós együttműködésnek minden előfeltétele adva van. A beszélgetés során számos kérdést, főként gazdasági természetűeket érintettünk. Készek vagyunk arra, hogy a sokat szenvedett magyar népet a mi produktumainkkal: fával, sóval, benzinnel és petróleummal kisegítsük. A keresztülvittél azonban még bizonyos előtanulmányokat követel. Részben már kaptam is instrukciókat, részben pedig nem fogok elzárkózni attól, hogy megfelelő előterjesztéseket tegyek. Itteni tevékenységemet egy jegyzékkel kezdtem, amelyben a hadifogyók kölcsönös kicserélését szorgalmazom. A folytatandó tárgyalások során meg fogjuk állapítani a kicserélés módozatait és meg fogjuk állapítani azt a határhelyiséget, a hol a kicserélés megtörténhetik. Tegnap egy gazdasági misszió is érkezett Romániából. Ez azonban nem tartozik a vezetésem alatt álló követséghez, hanem teljesen független alakulat, amely a békeszerződés határozmányai értelmében tisztázni fogja Románia és Magyarország kölcsönös területi vagyongkérdéseit.

Végül kijelentette a követ, hogy legközelebb gróf Teleki Pál miniszterelnöknél tesz látogatást. és csak azután történnek meg a szükséges lépések aziránt, hogy kihallgatáson jelenjék meg Horthy kormányzónál, akinek át fogja nyújtani megbízólevelét.

Mi történt a Mercur banknál?

(Hitelezők a letartóztatott vezérigazgatóért.)

Megírtuk, hogy a budapesti államrendőrségen bűnvádi feljelentést tettek a magyar Mercurbank részvénytársaság és ennek vezérigazgatója, Pick Marcell ellen. Tegnap este a bank kommitensei körülbélül százhuszan, gyűlést tartottak, hogy további állásfoglalásukról tanácskozzanak és hogy főként módot találjanak arra nézve, miként kaphatnák vissza a pénzüket. A hitelezők gyűlésére két detektív kíséretében elküldték Pick Marcell vezérigazgatót is. A gyűlés dr. Vámbéri Ruzstem egyetemi tanárt, Pick egyik védőjét választotta meg elnöké. Ezután felszólították a vezérigazgatót, hogy nyilatkozzék. Pick Marcell hosszabb beszédet mondott, a melyet több helyen heves közbeszólásokkal szakítottak meg. Kijelentette, hogy a bank egyrészt azért került zavarokba, mert tőkéjének egy részét, 15 millió koronát a hatóság lefoglalta. Arra nézve, hogy a bank aktiváinak többi része hol van, Pick kijelentette, hogy egyelőre a nyilvánosság

előtt erre nézve nem adhat felvilágosítást, de hangsúlyozta, hogy a hitelezők összkövetelése 30 millió koronát tesz ki, amely összeggel szemben a banknak 50 millió korona követelése van. Kijelentette azt is, hogy ha az ellene beadott feljelentéseket visszavonják és így visszanyeri teljes akciósabadságát, a követelések 50 százalékát, 15 millió koronát két héten belül visszafizeti a hitelezőknek. A többi pénzt pedig bizonyos megállapított időben adná vissza. Hosszabb vita után, amely igen izgalmas lefolyású volt, a mérsékelt elemek győzedelmeskedtek s azonnal nyolc tagból álló bizottságot választottak, hogy a bank státusát megállapítsa. A bizottság felhatalmazást kapott a gyűléstől arra nézve, hogy abban az esetben, ha Pick adatai a bank aktiváiról valóknak bizonyulnak, vonja vissza a bűnvádi feljelentést és bizza meg a vezérigazgatót, hogy a hitelezők érdekében tovább működjék. Ellenkező esetben azonban a bűnvádi eljárást le kell folytatni a ve-

zérigazgató ellen. A részvényesek bizottságának elnökévé dr. Löwy Róbert ügyvédet választották, aki egy hitelezőt képviselt egy millió korona követelés erejéig. Az ügyvéd kijelentette, hogy betekinthezett a banknak a rendőrségen levő ügyirataiba s ezekből megállapította, hogy a helyzet igen szomorú. De ez az egyetlen út, a melyre a hitelezőknek saját érdekében lépniök kell, ha a bank státusának megállapítása után Pick igazgató akciósabadságát visszakapja és ezáltal segítségére vannak abban a törekvésében, hogy a hitelezők kártalanításának eszközeit beszerezhesse. Pick első feladata természetesen az lesz, hogy az államkincstár által lefoglalt 15 millió koronát visszakapja és a hitelezők között szétosssa.

Kormányválság a választások miatt.

Berlin. A porosz országgyűlési választásokon vasárnap éjfélig a következő szavazatokat számlálták össze: német nemzeti párt 108.696, német néppárt 86.979, centrum 22.880, többségi szocialisták 138.240, demokraták 41.941, független szocialisták 126.900, kommunisták 71.621, gazdasági párt 27.807.

Berlin. Tegnap éjjel 11 órakor 19 választókerület választási eredménye a következő volt: német néppárti 46, német nemzetiségi 57, centumpárti 67, demokrata 17, szociáldemokrata 95, független szocialista 20 és gazdaságpárti 2.

Berlin. A porosz kormány lemondását holnapra várják, ami az országgyűlés többségi arányában megváltozása miatt történik. A birodalmi kormányt megfelelően átalakítják.

A kiutasított herceg.

(Egy repülőkatasztrófa következményei.)

Hírt adtunk arról, hogy Sixtus Bourbon herceget kiutasították Olaszországból. Most Rómából meg a következőket jelentik: Sixtus herceg olaszországi tartózkodása miatt a sajtó heves támadásokat intézett a kormány ellen, a parlamentben is interpelláltak miatta s végül is a herceget ki kellett utasítani. A herceg római tartózkodásának tragikus epizódja volt. A herceg tiszteletére repülést rendeztek Róma felett s ez alkalommal Barla, a híres olasz repülő lezuhant és meghalt. E tragikus esze miatt a lakosság izgalma oly nagy volt, hogy a herceg személyi biztonsága miatt is el kellett távolítani. A lapok követelik annak megállapítását, hogy ki adott a hercegnek beutazási engedélyt és ki engedte meg a repülés megtartását.

PÁRIS. A Liberté értesülése szerint, hogy Sixtus herceg Párisban tartózkodik és egy étteremben látták.

Megindul a normális forgalom.

Az *Aradi Közlöny* munkatársának ma alkalma volt beszélgetést folytatni egy Aradon tartózkodó román vasuti tisztviselővel, aki munkatársunk ama kérdésére, van-e kilátás arra, hogy a jövőben a királyság és Erdély területén több vonatjáratot létesítsenek, a következő érdekes kielentéseket tette:

— Tekintettel arra, hogy a román kormány által már régebben megrendelt amerikai mozdonyok a napokban megérkeztek Konstanza kikötőjébe, továbbá, hogy az osztrák rekompenciós mozdonyok érkezése is jelezve van már — erről éppen most kaptam biztos értesülést — remélhető, hogy a közel jövőben Románia egész területén megindul a normális, élénk vasúti forgalom.

Megkérdeztük ezután, hogy Bucarestiben az erdélyi magyar vasutasokról az illetékes körök milyen véleménnyel vannak? Erre a kérdésünkre a vasuti tisztviselő fiánsulyozta, hogy a kapcsolt területeken az idegennyelvű vasutasok szinte versenyeznek a román nemzetiségű vasutasokkal a szolgáltatás mindenkor pontos és lelkiismeretes teljesítésében, de a magyar vasutasokról mindentűni csak a legnagyobb elismeréssel és tisztelettel beszélnek.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Huszezer cég — egy palotában

A lipcsei óriási kiállítási palotáról nemrégben írtunk. Miként most jelentik, az óriási épület felépítését a Neues Theater mögött elhúzódó Schwanenteich területére tervezik. Az épület tizemelet magas, száztizenhat méter széles és kétszáznyolvan méter hosszú lesz. Mintegy 20.000 kiállító cég nyerne itt elhelyezést, azonkívül ezer üzlethelyiséget, négyezer irodát, kétezer szállodai szobát, két börzét, tárgyalótermeket foglalna magában az impozáns épület, melyben áruraktárak és autógarázsok is létesülnek. Az építés költsége a tervezet szerint egy milliárd márkára rugnak. Óriási összeg ez, melynek előteremtésénél csakis amerikai segítségre lehet gondolni. A palotát felépíteni szándékozó Welthandels-Palast A.-G. harminc millió márka vételárát kínálta a területért, ahol a palotát felépíteni akarja. A tervezet szerint a világkereskedelmi palota terve csak úgy lehet életképes, ha tényleg a tervezett helyen, a főállomással szemben épül fel, mert az építés alatt levő földalatti vasut vagonjait így lift segítségével egész az ötödik emeletig lehetne felhuzni és ott az árut kiraktározni. Az építkezést rögtön megkezdik, amint Lipcse városa döntött, vajjon eladja-e a kérdéses telket és életképesnek tartja a páratlanul hatalmas és megész vállalkozást?

A leragasztott Kossuth-szobor.

(Dr. Angel István helyettes polgármester nyilatkozata.)

Az elmúlt éjjel ismeretlen emberek sárga röpcédulákkal ragasztották tele a Kossuth-szobor talpatát és a mellékalakokat. A röpcédulák, amelyeken nincs nyomdai impresszum, arra szólítják fel Arad város román társadalmát, hogy adakozzék az egyesülés szobra alapja javára. Dr. Angel István helyettes polgármester erről az ügyről a következőket jelentette ki munkatársunk előtt:

— A város vezetősége semmi esetre sem azonosítja magát ezzel a cselekedettel, sőt elítéli azokat, akik erre vállalkoznak azért, hogy a megértést és a harmóniát ezzel megbolygassák. A város lakossága több ízben meggyőződhetett arról, hogy a város vezetősége arra törekszik, hogy a különböző nemzetiségek közötti válaszfalakat ledöntse, a megértést és közleledést előmozdítsa. Most, amikor

Románia és Magyarország között megindultak a tárgyalások, hogy mindkét állam a saját érdekében jó szomszédi viszonyban éljen egymással, felelőtlen egyének figyelmén kívül hagyták a nemzeti kisebbségek törvényben biztosított jogait és oly tettet követtek el, amely bántó módon sérti a lakosság egy részének nemzeti érzését és amelyet minden jobb érzésű ember elítél. Mindent el fogunk követni, hogy hasonló esetek többé elő ne forduljanak és igyekeznünk megtalálni azokat a módozatokat, amelyekkel hasonló cselekedeteket megakadályozhatunk. Hogy mi lesz a Kossuth-szobor sorsa, azt nem tudom.

Dr. Angel István helyettes polgármester ma délután elrendelte a röpcéduláknak a Kossuth-szoborról való lemosását.

Nemzetközileg rendezték a postalorgalmat.

Több oldalról — főleg kereskedői körök részéről — hallottunk panaszokat arról, hogy az Aradról Bécsbe küldött levelekre csak nagy késéssel érkezik meg a válasz. Tekintve, hogy ebből a Béccsel levelező aradi kereskedők gyakran tetemes károkat szenvednek, az *Aradi Közlöny* munkatársai felkereste ma *Bulzán* Avram postafőnököt, aki a következőket mondotta:

— Nekem is tudomásom van róla, hogy a külföldre menő, illetőleg onnan érkező leveleket a címzettek csak rendkívül nagy késedelemmel kapják kézhez. Érthetően, hogy míg a Bucarestiben feladott levelekre Bécsből mondhatni három-négy nap alatt megjön a válasz, addig az erdélyi levelezők hosszú hetekig várhatják azt. Aradon a leveleket a vasuti postahivatalban cenzurázzák és a postaigazgatóság tudtommal semmi akadályt sem gördít az elé,

hogy a leveleket onnan még az érkezés napján ne kézbesítsék, illetve továbbítsák. A nyugati államokban menő leveleket egyelőre csak Csehszlovákián keresztül küldhetjük, ami bizony néhány nappal megnyújtja a levél útját. Erre vonatkozólag módomban van egy igen kellemes hírt közölni a közönséggel. Nevezetesen a napokban Madridban egy nemzetközi kongresszus ült össze, amelyen a román állam is képviselve volt és amelynek határozatait a kongresszuson résztvevő összes államok magukévá tették. Az ülés főcéljává tűzte ki a postalorgalom békebeli normális menetének a visszaállítását és erre nézve egységes konkrét határozatot is hozott. Ezekután remény van rá, hogy a közel jövőben nemcsak a szomszédos államokból, hanem például Londonból is négy nap alatt választ fogunk kapni.

Gyermeki önfeláldozás

A gyermeki szeretetnek meghatározó esete történt a napokban Budapesten. Fuchs Fülöp idős játékereskedőt és feleségét Práter utcai lakásukban egy reggel eszméletlen állapotban találták az ágyban. Az öreg házaspár gázmérgezésnek lett az áldozata és behozták egy szanatóriumba, ahol Hüttl tanár reménytelennek mondotta az állapotukat. A hírneves professzor kijelentette, hogy ha valaki, aki a vért transfúzió néven rendelkezésre bocsátaná, az öreg házaspáron segíteni lehetne. Fuchs Fülöp két fia, az egyik az államvasutak titkára, a másik egyetemi hallgató, habozás nélkül kijelentették, hogy alávetik magukat a vérvételnek, ha transfúzió révén szüleik életét megmenthetik. Hüttl tanár és a szanatórium főorvosa azonnal végrehajtották a műtétet és az önfeláldozó fiúk még meleg vért bevezették

az eszméletlen házaspár üdöréibe. Néhány perc múlva a haldoklók kinyitották szemüket és az apa halk sóhajtást hallatott. — Eleinte az volt a látszat, hogy a fiúk áldozata nem volt hiábavaló és mialatt a vérvesztéségtől teljesen elalélt fiukat orvosi kezelésben részesítették, a szülők visszanyerték eszméletüket. Másnap a Fuchs házaspár állapota váratlanul kritikusra fordult, mert kiderült, hogy az ereikbe bocsátott vérmennyiség nem volt elegendő. Több vért azonban nem lehetett a fiukból kivenni, mert ebben az esetben a szülők megmentett élete a gyermekek halálát vonta volna maga után. Így azután a szerencsétlenül járt házaspár, miután a műtétet nem lehetett megismételni, öt napi agonizálás után elhunyt. Fuchsék tragikus halála általános részvételt kelt s a fiúk hősi önfeláldozását általánosan csodálják.

Kalmár Lajos távozása.

Kalmár Lajos pénzügyi főtanácsos, helyettes pénzügyigazgató a pénzügyi államtitkársághoz beadványt intézett, amelyben állásától való felmentését kéri, mert Magyarországra akarja magát repatriáltatni. Kalmár Lajos, aki 22 éve teljesít szolgálatot az aradi pénzügyigazgatóságnál, értesülésünk szerint Budapestre készül, ahol bizonyára magasabb pozíciót fog betölteni.

Ugy tudjuk, hogy Kalmár Lajos már április elején elutazik Aradról. Távozásával a pénzügyigazgatóság kiváló szakembert veszít. Ugyancsak távozik a pénzügyigazgatóságtól *Pocioian* János pénzügyi tanácsos, akit a városi első kerületi előjárónak neveztek ki. Helyét április 1-én hagyja el.

Irodalom és művészet.

* A *Sybill*. Jakobi világhírű operettjét játszotta tegnap a román színtársulat szép és megérdemelt siker mellett. A címszerepben Aurián asszony, a társulat kiváló primadonnája briliáns alakítást nyújtott. Nagy hatást ért el Leonard a nagyherceg halás szerepében. Maximilián és az ügyes Timica képviselték a humor. A többi szereplő beleilleszkedett a fegyvermezelt együttesbe.

* Kritika — a kritikáról. Mannheim. Érdekes, tulzott művészi önértékből eredő eset történt. Hofgren-Dinkela operanékesnő és Vogelstrom Frigyes operanékes, a manheimiak volt kedvencei hangversenyt rendeztek, amelyről a kritika nem írt az elismerés hangján. A művészek újabb hangversenyt rendeztek s ezen előadás közben Hofgren asszony beszédet intézett a közönséghez, amelyet bíról hívott fel, hogy vajjon a manheimi sajtónak igaza van-e vagy nincs? Végül kijelentette, hogy ő és művésztársa nem a sajtó elismerésére pályáznak, hanem a közönség tetszésére. Az eset nagy feltűnést keltett.

Első és másodrendű adóalanyok.

BUDAPEST. A tabbi választókerület küldöttsége tisztelgett Hege-düs Loránt pénzügyminiszternél és elpanaszolta, hogy a kaposvári pénzügyigazgatóság a kerület kiscsajdáira aránytalanul magas hadinyereségadókat vetett ki. Hege-düs Loránt válaszában többek között ezeket mondotta:

— Az ország két részében az adókvetés körül súlyos visszasságok történtek. Az Alföld egyik nagy városában 45 izraelita adófizető polgárra 75 millió korona hadinyereségadót vetettek ki. Ez olyan örültség, amelyet nem tűrhettek el, mert minden dolgozó polgárt meg fogok védeni. A visszasságok oka főleg az, hogy a kivételt repatriált tisztviselők végzik, akik sem a helyi viszonyokkal, sem az emberekkel nincsenek tisztában. Nem fogom tűrni, hogy első és másodrendű polgárok legyenek. Önök sokat fognak ugyan fizetni, de igazságot szolgáltatnak.

HIREK.

— **Boeriu tábornok nyugalmában.** Bucuresti. A lapok jelentése szerint a hetedik hadtest jelenlegi parancsnoka báró Boeriu János tábornok, a háborúban szerzett betegség következtében nyugalmába vonul. Boeriu tábornok a háború kitörése előtt a volt aradi 33.ik gyalogezred kötelékében mint ezredes szolgált. A világháborúban annyira ki-tüntette magát a kiváló katoná, hogy a Mária Terézia-rendet és ezzel a bárói rangot kapta meg.

— **Massaryk állapota.** Prága. Massaryk cseh közlérsasági elnök állapota válsá-gosra fordult. A politikai pártokat erő-sen foglalkoztatja az utód kérdése. A legtöbb esélye Tomascheknek, a nemzet-gyűlés szociáldemokrata elnökének van.

— **Világkiállítás.** Manchester. Angol körök azt tervezik, hogy a legutolsó chicagói világkiállítás mintájára 1923-ban vagy 1924-ben kereskedelmi és ipari világkiállítást rendezzenek.

— **Antant csapatok Konstantinápoly-ban.** Moszkva. Konstantinápolyból nagy-számu antant katonaság érkezését je-lentik. A török fővárosban 40,000 angol, 12,000 francia és 12,000 olasz katoná el-szállásolására tettek eddig előkészüle-tek.

— **Bélyeg kell.** A lakáshivatal fel-szólítja azokat a közhivatalokat, ame-lyek magánfelek érdekében nyújtanak be kérvényeket, hogy ezeket a törvé-nyes formák szerint kell kiállítani és bélyeggel ellátni. Példa erre a Stefánia-szövetség, amelynek kérvényét a lakás-bizottság csak azért utasította vissza, mert nem volt kellően ellátva bélyeggel. Az ilyen kérvényeket mindig a félnek kell kiállítania és a hivatal, amelynek a a fél a kötelekébe tartozik, csak a kér-vényben foglaltak valóságát igazolja. A lakásbizottság legközelebbi ülés-ét holnap, szerdán délután 3 órakor tartja.

— **Határátelési engedély.** Bucuresti. A vámigazgatóság körrendeletet küldött a Bánát és Erdély határain lévő vám-hivatalokhoz, amelyben felhatalmazza a vámhivatalokat, hogy a határon való át-lépést engedélyezzék mindazoknak, a kiknek birtokait a demarkációs vonal kettészeli. Ez az átélépési engedély azonban semmiesetre sem adható ki azoknak, akiknek birtoka egész terje-delmében a határon túra esik.

— **A segélybélyeg.** A segély-bélyegek lerovása kereskedelmi köny-vekre és pénztári blokkokra máról kezd-ve a pénzügyigazgatóság épületében le-vo állampénztárnál történik. A kereske-dők a luxuscikkokról ezenfelül számla-könyvet tartoznak vezetni, amelyre az állampénztárnál félhavonként készpénz-ben rovandó le a segélybélyegek ille-téke. Az ilyen számlakönyveket hasz-nálár előtt az állampénztárnál kell hi-telesíteni.

Serb Sándor pénzügyigazgatósági titkár a kereskedelmi és iparkamara nagytermében nyilvános előadást tartott a segélybélyegek használatáról. Az ér-tekezleten a kereskedők nagy számmal jelentek meg. Serb részletesen megma-gyarázta az új bélyegilleték-törvényt. Megnyugtatta a kereskedőket, hogy in-dokolt esetben a pénzügyigazgató és az ellenőrző közegek mindenkor jóindulat-tal kezelik azokat az ügyeit, akiknél ők is lelkiismeretességet tapasztalnak. Vi-szont a legszigorúbban büntetik azokat, akik a kiadott rendeletet nem respek-tálják.

— **Pászkaárusítás.** Felhívjuk hitköz-ségünk t. tagjait, hogy ideai pászka ígé-nyüket március hó 15-ig annyival in-kább is jelentsék be Irodánkban, mert későbbi igény nem lesz kielégíthető. A pászka ára kilogrammonként 12 Lei 50 bani, mely összeg a bejelentésnél lefel-zelendő. Az aradi izraelita hitközség elöl-járósága.

— **Gyászír.** Megszomorodott szív-vel tudaljuk, hogy Radó Kató (Boriska) folyó hó 22-én hajnali 2 órakor, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 23-án d. u. fél 4 órakor lesz az Ap-ponyi-körút 8. szám alól. Radó Jenő és neje, szülők, János, Böske és Lacika testvérei.

— **Jugoszlávja új neve.** Belgrád. Az alkotmányszerkesztő bizottság elfo-gadta az alkotmányreformtervezet alap-vető cikkelyét. Az első cikkely ki-mondja, hogy a horvát, szerb, szlovén állam alkotmányos királyság és a trón-utódlás örökösödés sorrendjében törté-nik. A második cikkely az állam hivata-los elnevezéséről szól. A Jugoszlávja el-nevezést elvetették és helyette a kö-vetkező elnevezést fogadták el: szerbek, horvátok és szlovének királysága.

— **Romlanak a végdátok.** Néhány hó-nap óta a piacokra bejövő környékbeli parasztság, valószínűleg utjának megrö-vidítése céljából, a terményeikkel meg-terhelte kocikkal állandóan a várost kö-rülvevő végdátokon hajtát be a város-ba. Az utóbbi időben ezek a Maros melletti végdátok az állandó és erős kocsihasználat következtében mintegy 35—40 centiméterrel lenyomódtak úgy, hogy egy esetleges nagyobb tavaszi víz-áradás a külváros partmenti részeit előre láthatólag elárasztaná. Arad város ható-ságainak már most kötelessége lenne a megrongált és céljuknak meg nem felel-hető végdátokat, amelyeket annak ide-jén oly nagy költség és áldozat árán emelt a város, a legrövidebb időn be-lül feltölteni, kijavítani, elkeríteni és egyben a gáton való kocsiközlekedést a legszigorúbban megbüntetni.

— **Érvénytelenített mandátum.** Bucu-resti. A Romanati községben megtartott időközi választáson megválasztott Doca képviselő mandátumát petícióval tá-madták meg, mert a hatósági közegek és a választásnál résztvevő előjárók a vá-lasztási törvény rendelkezéseit súlyosan megsértették. A kiküldött speciális par-lamenti bizottság a felhozott vádakat ala-posaknak találván, minden helyszíni viz-sgálat nélkül kimondotta a mandátum ér-vénytelenségét.

— **Lesz fehérsütémény.** Bucuresti. Néhány napon belül megjelenik a hiva-talos lapban a közéletmezési állam-litkár rendelete, amely szabályozni fogja Nagyrománia területén az egységes liszt- és kenyérrájakat. A rendelet egy-uttal meg fogja engedni, hogy a malmok az örölt buzamennyiség 5 százalékából fehér lisztet készítsenek, amelyből zsemle, kifli és egyéb péksütémények készíthetők lesznek. Az egységes liszt kilója után a malmok 25 bani, a fehér liszt után kilogrammonként 50 bani ille-téket tartoznak beszovaltatni.

— **Andrényiek adója.** A harmadosz-lájiu kereseti adót kivétő bizottság ma tárgyalta az Andrény Károly és Fia vaskereskedő cég adóját és azt 19,500 leiban állapította meg.

— **Kegyelemre ajánlott gyilkos.** Ma ítélezett Bittó József táblabíró hármastanácsa Halmarzsán Mihály felett, aki a múlt év februárjában Kovaszinon késsel hábaszúrta Szerb Györgyöt. A tanúkihallgatások során bebizonyosodott az, hogy Halmarzsán részeg volt, mikor tettét elkövette és ennek következtében dr. Bauer Bódog ügyész megmástitotta az ügyészségnek előre meg nem fontolt emberölés vádját és helyette súlyos testi-sértés büntetéssel vádolta Halmarzsánt. A bíróság, mivel a vádlott tettének elkö-velésekor tényleges katonai szolgálatot teljesített, a megjelent amnesztii törvény értelmében azonnal szabadlábra helyezte és kegyelemre ajánlotta Halmarzsánt.

— **Radu Pancu prefektus** a napokban több fontos városi ügy elintézésé végett Bucurestibe utazott. Távolléte alatt a főispáni teendőket dr. Beles Jenő alispán látja el.

— **Ötszáz vagon cukor Romániá-nak.** Értesülésünk szerint Királyházán át ötszáz vagon cukor érkezett Cseh-szlovákiából Romániába, melyből Arad kereskedői tizenöt vaggont kaptak.

— **Szabolcska Mihály súlyos beteg.** Szabolcska Mihály, a hírneves magyar poéta, aki tudvalevőleg Timisoarán (Te-mesváron) tartózkodik, súlyos betegen fekszik. Szabolcska már hetek óta be-teg. Előbb heves főfájás kínozta, majd pedig homlokán daganat képződött, ame-lyet sebészi beavatkozás távolított el. Szabolcska állapota javulóban van. Re-mélhetőleg a jővenű író csakhamar vissza nyeri egészségét.

— **A Haladás új otthona.** A Haladás közmvéledési egyesület a Központi szál-loda dísztermének az átalakítása miatt a napokban otthon nélkül maradt. Az egyesület vezetősége gondoskodva az előadások zavartalan megtartásáról, az Ipartestület nagytermét látta e célra leg-alkalmasabbnak. Deutsch Sándor tánc-mester, aki a nagyterem bérlője, a Hala-dás kulturmunkáját támogatva, az egye-sület rendelkezésére bocsájtotta a helyiséget hetenként egyszer, szombaton délután. A Haladás ezentul minden hó-nap első vasárnapján délután 5 órakor a Kulturpalota nagytermében magas nivóju előadásokat rendez.

— **Magyarországon nincs ostrom-állapot.** Budapest. Félhivatalosan je-lentik: Bécsben és más külföldi államban olyan hírek terjedtek el, hogy Magyar-országon kihirdették az ostromállapotot a fenyegető általános sztrájk miatt. Eze-kei a híreket azonnal megcáfolták, de egy bécsi lap kétségbe vonja a cáfolat szavahiheőségét. Mint a Budapesti Tu-dósítónak illetékes helyen kijelentik, hogy az ostromállapot enélkül is már régebbi idő óta érvényben van és hogy azt annak idején a közbéke megzavarói, főként pedig a Britannia-csoport ellen alkalmazták. Időről-időre újból kifüg-gesztik az ostromállapotot hirdető hi-vatalos közleményt, amiként ez néhány nappal ezelőtt Sopronban megtörtént. Erre a körülményre vezethető vissza a külföldön elterjedt tendenciózus híres-zelés.

— **Az evakuáló bizottság ülése.** Az ötös evakuáló bizottság március máso-dikán tartja rendes ülését a városi pre-fekturán. A bizottság illetőségi és tar-tózkodási kérvények felett fog dönteni.

— **A telekértékkadó.** A telekértékkadó-kivétő-bizottság ülésén a beidézett te-lektuladonosok egyrésze nem jelenik meg és csak utólag értesülnek a rájuk kive-lt telekértékkadórol. Erre vonatkozólag dr. Angel István helyettes polgár-mester kijelentette munkatársunknak, hogy mindazokat a telektuladonosokat, akik a bizottság ülésén nem vehetnek részt, írásban külön értesítik a bizott-ság döntéséről. Amennyiben a hozott határozattal nincsenek megelégedve, li-zenőt napon belül írásban benyújthatják a fellebbezésüket. A fellebbezéseket Ki-lényi János főszámvévezőnek, az Acsev. palotában kell átadni.

— **Agyhártalobbos megbetegedések** Aradon. Az utóbbi időben Aradon gyak-ran fordulnak elő agyhártalobbos meg-betegedések, amelyek eddig már négy esetben végződtek halállal. Munkatár-sunk erre vonatkozólag kérdést intézett dr. Tisch Mór városi főorvoshoz, aki ki-jelentette, hogy aggodalomra nincs ok, mert a betegség nem járványosan lé-pelt fel és csak szórványosan fordult elő. A városi orvosi hivatalba eddig mindössze csak két esetet jelentettek be. Dr. Tisch Mór városi főorvos minden in-tézkedést megtett, hogy a járvány tova-terjedését meggátolja.

— **Tavaszi divatlapok** legolcsóbban beszerezhetők Libraria Concordia, Stra-da Eminescu (Deák F. utca) 39.

Fantasztikus ruhaárak.

BÉCS. A Kärntnerstnasse egyik élsőrangú férfidivat üzleté-nek kirakatában gépirásos kar-tonlap tünteti fel az árakat. Ez az árjegyzék fantasztikus árakat mu-tat. Például egy frakking, amely 7 évvel ezelőtt 6 koronába került; most 1400 korona. Egy méter síf-on 220 korona, egy battiszt alsó-nadrág 750 korona, egy rövid síf-on alsónadrág 550 korona. Egy frakkinghoz való fehér pikényakken-dő 150—175 korona. Egy pár se-lyemharisnya 1500 korona. Egy frakkinghez tehát az alsó ruházat egy elegáns ember részére nem kevesebb, mint 3800—4000 koroná. De a kereskedők azzal vigasz-talják az elegáns bécsi urakat, hogy a fehérmű ára még emel-kedni fog és emellett a nép fehérműkészlete egyre fogy. Hiszen alig vásárolhat valaki magának fehérműt. Ami nem is csodál-ható, mert az árak borzalmak. Így például egy pár cernazokni 250—450 korona, egy pár selyem-zokni 600—1200 korona, egy dup-la gallér 90 korona, egy pár man-zsetta 110 korona. A női fehérmű és a fehér ágynemű örületes áraitól nem is beszélünk. És mind ennek dacára igen sok vevő fordul meg az üzletekben. A külföldiek az otthoni árakhoz viszonyítva a bécsi árakat olcsóknak tartják. — Mindent megnéznék és sok olyan holmit vásárolnak, amire talán nincs is szükségük. Az üzletek pénztárainál 20—30,000 koronákat fizetnek le és a vásárolt holmikat szállójukba küldetik. Ott azután csak egy futólag megjegyzik is-merőseiknek, hogy milyen olcsón vásárolták a legfinomabb férfifehérműt és a legmodernebb nyakkendőket. És emellett a bé-csiek szép lassan teljesen leron-gyolódznak.

A megfiatalított férfi.

Néhány nappal ezelőtt a bu-dapesti Rókus-kórházban dr. Hüttl Hümér orvosprofesszor, aki a Steinach módszerrel a legalapo-sabban foglalkozik, Steinach-féle operációt végzett egy 54 eszten-dős férfin, akinél az idelöltti agg-kori gyengeség jelei mutatkoztak. Ez volt az első fiatalító kísérlet Budapesten. A műtét mindössze néhány pillanatig tartott és három nap múlva a páciens már elhagy-hatta az ágyat. A műtét hatása csak három hónap múlva állapít-ható meg. A megfiatalított embert az ifjuság nyomora teljesen meg-törte és elvette életerejét. Hogy a családját nyomorba ne döntse, elhatározta, hogy aláveti magát a Steinach-féle módszernek és Hüttl tanár, akit a páciens felkeresett, kijelentette, hogy kész a műtét végrehajtására. Két napi megfi-gyelés után megtörtént a műtét. A páciens az érzéktelenítés da-cára heves fájdalmat érzett. A műtét napján délután fogadta gyermekeinek látogatását s har-madnapra rá elhagyta a kórházat. Igen jól érzi most magát és kijelentette, hogy ha a műtét nem is adja vissza elvesztett életerejét, akkor legalább szolgálatot tett az orvosi tudományak. Kijelentette végül, hogy a kísérlet lefolyásá-ról és érzéseiről részletes felvilá-gosítást ad, mihielyt a hatás je-lentkezik. Hüttl tanár az orvosi titoktartásra való hivatkozással minden felvilágosítást megtagadott.

A magyarság szervekedése (Timisoarán (Temesváron))

Megmozdult a timisoarai (temesvári) magyarság is, hogy a példát adó kezdeményezést kövesse és egy pártba tömörülve, a trianoni békeszerződésben meghatározott jogait az új államalakulatban is megvédje. Az alakuló gyűlést a timisoarai (temesvári) magyarság képviselői, mintegy százan a Continentál nagytermében tartották meg. A gyűlés elnöke Szabolcska Mihály lett volna, akit azonban betegsége akadályozott meg abban, hogy tisztségét elvállalja. Dr. Fülöp Béla elnök megnyitotta az ülést és utána dr. Sztura Szilárd előterjesztette a határozati javaslatot, amit az értekezlet egyhangú lelkesedéssel elfogadott. Ezután megválasztották a vezetőséget, amelynek kötelessége a nagy és nyilvános alakuló közgyűlés előkészítése. A vezetőség tagjai lettek: Elnök Szabolcska Mihály, helyettes elnök Fülöp Béla és dr. Sztura Szilárd, titkárok dr. Uhlár Béla és Kubán Endre. Tagok lettek: dr. Both Ferenc, Bohus Károly, dr. Berkesz István, Ferenczy József, dr. Feld Kálmán, dr. Hajdu Frigyes, Kabdebo Gergely, Kokay Ferenc, Kovács István, Kudelich Aladár, Kim Rikárd, dr. Mester János, Nemes József, Papp Gábor, Pogány Mihály, Stumpf Ede, Sztamorai János, Székely László, dr. Szentkláray Jenő, Teleki Endre, id. Telbisz Imre, Telegdy Nándor és dr. Uppár Adolf. A gyűlés végül azt is elhatározta, hogy a clujji (kolozsvári) országos gyűlekezetre elküldi megbízottait.

Fischer Eliz arcképe.

A különködő milliomos asszony már néhány napja örök álmát alussza a temetőben, de tetéről még most is nagyon sokat beszélnek. A milliomos asszony ez előtt huszonöt évvel elhatározta, hogy pénzét egy vakok intézete alapítására fogja fordítani. Ebből a célból érintkezésbe lépett Balla Frigyes festőművésszel, hogy fesse meg arcképét, hogy azt felfüggesztve a vakok ebédlőjében, örökké lássák jótevőjüket. Balla el is kezdte festeni a milliomos asszonyt, aki erre az alkalomra kölcsönkért egy keztyűt, mert úgy találta, hogy így szebb lesz a kép. A keztyű azonban nem ment rá a kezére és így csak úgy tartotta, de a festőművészt megkérte, hogy azért lehetőség szerint fesse rá a kezére. Mikor elkészült a kép, mert addig nem nézte meg Fischer Eliz, szörnyülködve csapta össze a kezét, mert csak az egyik fülét találta a képen. Tudniillik Balla csak profilképet festett. Mivel csak a félarca volt megörökítve, Ballának is csak a kialakított összeg felét akarta kifizetni.

Allamtitkár és ügyész afférja.

(Tíz millió leles megvesztegetési kísérlet.)

A hírlapok néhány nappal ezelőtt közölték, hogy Vintilescu, a ki Take Jonescunak titkára, provokálta Athanaziu államtitkárt. A provokálásnak érdekes előzményei vannak. Néhány nappal ezelőtt az államtitkár lakásán megjelent egy belga pénzcsoport képviselője Take Jonescu titkárának képviselőjében és nagyobb mennyiségű pamut szállítására tett ajánlatot, felhíván az államtitkár figyelmét az ajánlat előnyös voltára. Az államtitkár nem mondott határozott választ, csupán annyit, hogy az ügyet egy speciális bizottságnak adja ki megvizsgálás céljából és ha az ajánlat előnyös, akkor a minisztertanács elé terjeszti az ügyet. A belga kereskedő távozása előtt a beteg fekvő államtitkár felé hajolva annyit mon-

dott, hogy az ő ajándéka egy tíz millió leles csekk lesz. Az államtitkár ezt az ajánlatot rögtön visszautasította, de egyelőre további lépéseket nem tett. A belga pénzcsoport képviselője később ismételt felkereste az államtitkárt és nemsokára azután az esetről jelentést tett a minisztertanácsnak, egyben csodálkozását fejezve ki, hogy egy ilyen megvesztegető kísérletben Take Jonescu titkára is részt vesz. A titkár tagadta, hogy jelen lett volna az államtitkárnál, amikor a megvesztegetési ajánlat történt, de miután az államtitkár állítását fenntartotta és azt módosítani sem volt hajlandó, ezért megtörtént a provokálás. A lovasias ügy tárgyalását a segédek még nem fejezték be.

Tragédia.

(A teng. résztiszt. mestersége.)

LONDON. A napokban Stokes Richardson Herbert volt tengerészkapitány öngyilkos lett. Tettét nem azért követte el, mert állás nélkül lézengett, mint oly sok leszerelt katona, hanem azért, mert lejtőre jutott és legalább becsületes nevé akarta megmenteni. Stokes a harctérről való hazatérése után egy gyönyörű, de már nem fiatal hölgyvel ismerkedett meg, akibe beleszeretett a csinos tisztbe és rávette, hogy költözzenek össze. A tengerészkapitány, miután pénze nem volt, belement és együtt élt a nővel, akinek éjjeli mulatója volt. Ebbe a légkörbe került a jó és előkelő családból származó Stokes, aki semmit sem dolgozott, akit a kedvese tartott el busás jövedelméből s akit ezért régi ismerősei megszakítottak vele minden összeköttetést. Hosszabb ideig élt együtt a nővel. Majd elhatározta a szakítást és azt, hogy ismét hasznos tagja akar lenni a társadalomnak. Alkalmazottja lett egy technikai vállalatnak, ahol senki sem sejtette, hogy milyen életet folytatott az utolsó időben. Lelkiismeretesen és szorgalmasan dolgozott és ezzel teljes mértékben megnyerte főnöke bizalmát és elismerését. Egy napon, amikor az irodában megjelent, főnöke részéről merev, hideg fogadtatásban volt része. Most már tudta, hogy hányadán van és levonta a következtetéseket. Otthagytá állását és máshol nézett alkalmazást. Egy hangversenyen megismerkedett egy szép, disztिंगvált nővel, aki elmondotta, hogy özvegy és szivesen férjhez menne. Az elegáns volt tengerésztiszt megdöbbent a nőnek és néhány hét múlva megtartották az eljegyzést. Időközben Stokes állást kapott és az volt a szándéka, hogy hamarosan megtartja az esküvőt. Az esküvő előtt néhány nappal levelet kapott menyasszonyától, aki rövidesen azt írta, hogy csalódott benne és ezért ne is kerüljön többé a szemé elé. Az ok természetesen Stokes múltja volt. A volt tengerésztiszt ezek után elhatározta, hogy megvált az élettől és agyonlőtte magát.

Öt napig a zátony

homokja alatt.

BÉCS. Egy eckernfördei matróz, Péter Jorgin az „Anastasiar” nevű hajón teljesített szolgálatot. Az Északi-tengeren dühöngő vihar kiverte a hajót az elhagyott pommeraniai partra és előreszét belefurta a homokba. Jorgen kajütje oly szerencsétlen helyzetbe került, hogy lehetetlen volt hozzá férni és a mentőhajó szemlélvete bizonyosra vette, hogy a bennrekedt matróz meghalt. Öt napig majdnem teljesen a homokba temetve feküdt Jorgen, de még mindig volt annyi ereje, hogy mikor a vihar elült, és a mentőhajó ujból átvizsgálta a hajóroncsot, szabadon maradt kezével megzörgesse a kajüt falát. A mentő legénység gázolvasztóval léket vágott a kajüt vasfalán és megmentette a teljesen elcsigázott matrózt.

Mozl.

A mozgóképszínházak műsora. Február 23-án az Apollóban: A féltetvérek. Dráma. — Az Urániában: Hivatalnok urak. Társadalmi dráma.

Star-film az Apollóban. Szerdától kezdve a budapesti Star-filmgyár egyik legsikerültebb és legszebb drámai filmjét, A féltetvérek-et mutatja az Apolló színház. A Star-filmek mindig művészi színvonalon állanak s a most bemutatásra kerülő dráma is méltó a kiváló magyar filmgyár hírnevéhez. Nagy érzések vihara vonul végig a drámai cselekményen, amely mindvégig lekötő a néző érdeklődését, annyira fordulatos és meglepően eredeti. Jónévű magyar művészek játszanak a filmen, köztük az aradi közönség ismerőse, az aradi társulatból nemrégiben megvált Kertész Dezső, aki a dráma egyik hőséneke alakját rajzolja meg markáns színekben. A film kiállítására különös figyelmet érdemel.

Földes Imre drámája az Urániában. Földes Imre, a jónévű magyar színpadi író egyik legérdekesebb drámáját, a Hivatalnok urakat mutatja be filmre scenírozva az Uránia színház. A kik ismerik ezt a bátorhangu szociális irányú drámát, tisztában lehetnek azazal, hogy a cselekmény a mozi szabaddabb levegőjében sokkal jobban érvényesülhet, mint a színpad szűk korlátai között. A dráma egyes jelenetei oly frappánsan vannak átültetve a filmre,

hogy szinte döbbenetes erővel hat a nézőre. A szerepeket a legjobb budapesti színészek játsszák.

* Jön Judex! — amely az idei film-piac legnagyobb slágere. A Tih-Minht is felülmúlja.

Közgazdaság.

Az új magyar bankjegyek.

(Ötmilliárd vagyonváltásból.)

Budapest. Az új magyar bankjegyek, amelyekből 20 milliárdot nyomattak, április 28-ikára elkészülnek. A pénz kicserélése májusban történik. A pénz becserélésekor 5 százalékos vonnak le, később fokozatosan emelik a becserelésért járó díjat egészen 20 százalékig. Decemberre az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei teljesen elértéktelenednek.

Budapest. Az állam a bankoktól vagyonváltás címén a részvények után beszédendő 5 milliárdnyi összeget márciusban kapja meg, a gazdáktól pedig szeptemberben. A gazdáktól szintén 5 milliárdnyi vagyonváltásra számít a kormány. A fundus instruktusra nézve még nincs megállapodás. A különböző szindikátusok szintén vagyonváltást kötelesek fizetni, így például a petroleumszindikátus 237 millió koronát.

A valutapiac.

Arad, február 23. Dollár 72.5, márka 1.22 Budapest, február 20. 22. Angol font 2010—2040, szokol 640—655, dollár 500—525, francia frank 3800—3860, márka 840—860, lira 1860—1900, osztrák korona 70—74, rubel 220—235, leu 665—685, svájci frank 8470—8570, korona- és frankdinár 1350—1360, lengyel márka 58—61. — Bécs, február 22. Márka 1172, leu 948, lira 2650, francia frank 5225, svájci frank 12150, dollár 757, rubel 518, szokol 888, angol font 2825, dinár 1690, magyar bankjegy 159, lengyel márka 84. — Zürich, február 22. Berlin 945, Milano 2197.5, Prága 730, Budapest 115, Bécs 127.5, London —, Páris —, Zágráb 420, Bucaresti 790, Newyork 606, osztrák lebelégyezett korona 40, Varsó 75, Hollandia 207.

— Budapesti értéktőzsde. Budapest, február 22. Az értéktőzsdén a következő fontosabb kurzusok alakultak ki: Magyar Hitel 1830, Osztrák Hitel 1060, Angol—Magyar Bank 885, Leszámitoló bank 780, Salgótarjáni 7175, Rimamunányi 3350, Államvasut 3700.

— A többletkoronák beváltása. A Banca Nationala aradi diszponense kijelentette munkatársunk előtt, hogy az annak idején be nem jelentett és be nem váltott, de igazolt koronabankjegyeket előreláthatólag három hónapon belül beváltják.

